

Tietoa henkilötietojen käsittelystä Rikosprosessin kesto lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa -tutkimuksessa

Rikosprosessin kesto lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa -tutkimuksessa käytetään aineistona henkilötietoja. Tämän selosteen tarkoitus on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia rekisteröidyillä on.

Tutkimukseen osallistuminen ja henkilötietojen antaminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Helsingin yliopisto
Osoite: PL 3 (Fabianinkatu 33), 00014 Helsingin yliopisto

2. Yhteyshenkilö ja vastuullinen tutkija

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevissa asioissa:

Nimi: Monica Fagerlund
Tiedekunta/osasto/yksikkö: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Osoite: PL 24 (Unioninkatu 40), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelinnumero: 02941 20873
Sähköpostiosoite: monica.fagerlund@helsinki.fi

Vastuullinen tutkija:

Nimi: Juha Kääriäinen
Osoite: PL 24 (Unioninkatu 40), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelinnumero: 02941 20849
Sähköpostiosoite: juha.kaariainen@helsinki.fi

3. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helsingin yliopiston tietosuojavastaava on Lotta Ylä-Sulkava. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@helsinki.fi.

4. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata rikosprosessin kestoja lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa ja erityisesti etsiä vastauksia siihen, mitkä seikat selittävät rikosprosessien venymistä näissä rikoksissa. Lisäksi pyritään selvittämään, mitkä tekijät selittävät alueellisia eroja käsittelyajoissa. Tutkimuksessa haastatellaan poliiseja, syyttäjiä ja tuomareita, joiden asiantuntijuus on keskeistä rikosprosessin kehittämiseksi.

5. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Yhteydenotoissa haastateltaviin ja aineiston järjestämisen yhteydessä käsitellään haastateltavien nimiä, työpuhelinnumeroita ja sähköpostiosoitteita, joita ei tallenneta haastatteluaineiston yhteyteen. Haastateltavat yksilöidään tarvittaessa esimerkiksi kirjain-numeroyhdistelmällä lukuun ottamatta niitä kansallisen tason asiantuntijoita, jotka perustellusti ja omasta suostumuksestaan antavat haastattelun omalla nimellään.

Haastattelujen toteuttamiseksi ja analysoimiseksi käsitellään haastattelutallenteita, jotka äänen lisäksi sisältävät haastateltavien taustatietoja. Taustatietoja ovat ammatti, ikä, sukupuoli, työkokemus ja maantieteellinen tai hallinnollinen työskentelyalue. Näitä tietoja ja muuta haastatteluaineistoa analysoidaan ja raportoidaan tutkimuksessa siten, että vastaajia ei yksilöidä. Koska tutkimuksen yksi tehtävä on selvittää alueellisia eroja rikosprosessin kestossa, tuloksia tullaan jossain määrin raportoimaan myös alueittain. Taustatietojen lisäksi haastatteluaineisto sisältää haastateltavien viranomaisten näkemyksiä rikosprosessista ja sen kehittämisestä lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa.

6. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Haastatteluun pyydettyjen viranomaisten nimet ja työyhteystiedot ovat saatavilla julkisesti tai sidosryhmäyhteistyön kautta esimerkiksi organisaatioiden johdon kautta. Muut tiedot kerätään haastateltavilta itseltään.

7. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa ei käsitellä tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä (eli arkaluonteisia henkilötietoja).

Tutkimuksessa käsitellään rikostuomiota tai rikkomuksia koskevia tietoja.

Rikostuomioita tai rikkomuksia koskevien tietojen käsittely perustuu tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan (tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuihin rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja saa käsitellä, jos niitä käsitellään tieteellistä tutkimusta varten).

Lisätieto: Haastattelujen tarkoituksena ei ole käsitellä yksittäisiä rikostuomioita ja asianosaisia, eikä näitä koskevia tietoja raportoida tutkimuksessa. Haastattelut koskevat viranomaistyötä ja -prosesseja rikosasioissa.

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

- yleistä etua koskeva tehtävä:
- tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta)
  - tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi (tietosuojalain 4 §:n 4 kohta)
- tutkittavan suostumus
- rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen mikä oikeutettu etu on kyseessä:

Jos henkilötietojen käsittely perustuu tutkittavan suostumukseen, tutkittavalla on koska tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa. Suostumuksen peruminen ei vaikuta ennen peruuttamista suoritetun käsittelyn lainmukaisuuteen.

9. Tietojen vastaanottajat

Henkilötietoja ei tulla siirtämään eikä luovuttamaan HY:n tutkimusryhmän ulkopuolelle. Haastattelujen toteutuvasta määrästä riippuen saatetaan käyttää erillistä palveluntarjoajaa litteroimaan aineistoa.

10. Tietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

11. Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa ei tehdä automaattisia päätöksiä, joilla on merkittävä vaikutus tutkittaviin.

12. Henkilötietojen suojaus

Tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsitellään ja säilytetään suojattuna niin, että ainoastaan niitä tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja.

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- käyttäjätunnus ja salasana
- käytön rekisteröinti/lokitus
- kulunvalvonta
- salaus/kryptaus
- kaksivaiheinen tunnistautuminen
- muu, mikä:

Manuaalista (esim. paperimuodossa tai muuten aineellisessa muodossa) olevaa aineistoa suojataan seuraavilla tavoilla: Lukittavat tilat ja kulunvalvonta. Suoria tunnistetietoja ei yhdistetä aineisto-otteisiin, mikäli sellaisia joudutaan tulostamaan paperimuotoon analyysin helpottamiseksi.

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Rekisterinpitäjä kerää henkilötiedot ilman suoria tunnistetietoja
- Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa ja säilytetään erillään analysoitavasta tutkimusaineistosta
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

13. Henkilötietojen käsittelyn kesto tässä tutkimuksessa

Sekä nauhoitteet että litteroinnit tuhotaan kaksi (2) vuotta tutkimuksen valmistumisen jälkeen.

14. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusaineisto hävitetään
- Tutkimusaineisto säilytetään tämän tutkimuksen tulosten luotettavuuden arvioimista varten:
- ilman suoria tunnistetietoja tunnistetiedoin
- Tutkimusaineisto säilytetään myöhempää, yhteensopivaa tieteellistä tutkimusta varten tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisesti:
- ilman suoria tunnistetietoja tunnistetiedoin

Tutkimusaineiston säilytys perustuu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b ja e alakohtiin. Ennen uutta tutkimuskäyttöä rekisterinpitäjä varmistaa, että uusi tutkimuskäyttö on yhteensopivaa aineiston alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa asetuksen vaatimusten mukaisesti. Tutkimusaineiston uudesta tutkimuskäytöstä lähetetään rekisteröidyille uusi tietosuojailmoitus, paitsi jos rekisterinpitäjä ei enää pysty tunnistamaan rekisteröityjä tutkimusaineistosta.

Uudesta tutkimuksesta ei voida lähettää ilmoitusta rekisteröidyille myöskään silloin, jos tietojen toimittaminen olisi mahdotonta tai kohtuuttoman vaivalloista tai jos se estäisi tai vaikeuttaisi suuresti tutkimustarkoitusten saavuttamista (tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohta).

Missä aineistoa säilytetään ja kuinka kauan: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutissa tutkimusryhmän jäsenten hallussa tieteellisten tutkimusartikkelien kirjoittamista varten, kuitenkin korkeintaan kaksi (2) vuotta tutkimuksen valmistumisen jälkeen.

15. Mitä oikeuksia rekisteröidyllä on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- saada pääsy tietoihin
- oikaista tietoja
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa tietojen käsittelyä
- siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa tietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään.

Tarkempaa tietoa rekisteröidyn oikeuksista eri tilanteissa löytyy tietosuojavaltuutetun verkkosivuilta: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

Oikeuksien soveltuminen

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröidy anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuoja-asetuksen 11 artikla).

Oikeuksista poikkeaminen

Tietosuoja-asetus ja Suomen tietosuojalaki mahdollistavat tietyistä rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista.

Tarvetta poiketa rekisteröidyn oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi